

Nieuwsbrief EHRC Updates

Nummer 14, 2026

Redactie: J.H. Gerards, H. Morre, J. Krommendijk, S. Lambrecht, P. Ölçer, B. Aarrass, L.E. Burgers, P. Cannoot, L.R. Glas, C. Mak, D.A.G. van Toor en C. Van de Graaf.

INHOUDSOPGAVE

Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0709JUD003158220 09-07-2026

Barsuk en Gyl t. Oekraïne, EHRM 9 juli 2026, nr. 31582/20

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0709JUD004804715 09-07-2026

Jesus Pinhal t. Portugal, EHRM 9 juli 2026 (GK), nr. 48047/15

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003190822 07-07-2026

Al Nashiri t. Litouwen, EHRM 7 juli 2026, nr. 31908/22

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD001498325 07-07-2026

Allabed t. Denemarken, EHRM 7 juli 2026, nr. 14983/25

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD002970319 07-07-2026

Carvalho Marques e.a. t. Portugal, EHRM 7 juli 2026, nrs. 29703/19, 29978/19, 34185/19, 37235/19, 47902/20 en 3708/22

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD005454922 07-07-2026

Günana t. Bulgarije, EHRM 7 juli 2026, nr. 54549/22

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD000525722 07-07-2026

Kunstelj t. Slovenië, EHRM 7 juli 2026, nr. 5257/22

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003227221 07-07-2026

Rainbow Mission Foundation e.a. t. Hongarije, EHRM 7 juli 2026, nr. 32272/21

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000129819 02-07-2026

A.P. en R.P. t. Polen, EHRM 2 juli 2026, nr. 1298/19

Europees Hof voor de Rechten van de Mens,

[ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD005529417](#) 02-07-2026

Caldarari t. Moldavië, EHRM 2 juli 2026, nr. 55294/17

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens,](#)

[ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD001265422](#) 02-07-2026

Dragoni e.a. t. Italië, EHRM 2 juli 2026, nr. 12654/22

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens,](#)

[ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD002506320](#) 02-07-2026

Fanesi t. Italië, EHRM 2 juli 2026, nr. 25063/20

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens,](#)

[ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD005470820](#) 02-07-2026

Ivanyushchenko t. Zwitserland, EHRM 2 juli 2026, nr. 54708/20

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens,](#)

[ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000999324](#) 02-07-2026

Ubeda e.a. t. Italië, EHRM 2 juli 2026, nr. 9993/24

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens,](#)

[ECLI:CE:ECHR:2026:0630JUD005205318](#) 30-06-2026

Eikenaar t. Nederland, EHRM 30 juni 2026, nr. 52053/18

[Europees Hof voor de Rechten van de Mens,](#)

[ECLI:CE:ECHR:2026:0630JUD001798221](#) 30-06-2026

Vainik e.a. t. Estland, EHRM (GK) 30 juni 2026 (schrapping van de rol), nrs. 17982/21 en 2 andere

Annotatie

[K. M. H. t. Obshtina Stara Zagora \[Shipova\] \(Hv\), C-43/24\) – Hof van Justitie erkent recht op nationale gendererkenning voor mobiele trans Unieburgers](#)

P. Cannoot

ANNOTATIE

K. M. H. t. Obshtina Stara Zagora [Shipova] (HvJ, C-43/24) – Hof van Justitie erkent recht op nationale gendererkenning voor mobiele trans Unieburgers***P. Cannoot***

1. De zaak-*Shipova*,^[1] waarin op 12 maart 2026 uitspraak werd gedaan, kadert in een reeks arresten waarin het Hof van Justitie van de EU (hierna het Hof of HvJ) de bescherming van de rechten van trans personen in het EU-recht aanzienlijk heeft versterkt (nl. *Mirin*,^[2] *Deldits*,^[3] *Mousse*,^[4] *Shipova* en *Commissie t. Hongarije*^[5]). Hoewel een grondige analyse van die zaken aan het doel van deze annotatie voorbijgaat, zijn ze toch het vermelden waard. Samen genomen suggereren de verschillende uitspraken immers dat het voor trans EU-burgers erg gunstige resultaat van de zaak-*Shipova* geen toevalstreffer was. In een politiek en maatschappelijk klimaat waarin trans personen steeds meer in het middelpunt van een cultuuroorlog lijken te staan,^[6] is de beschermende houding van het Hof minstens opmerkelijk te noemen.

De zaak-*Mirin* (C-4/23)

2. Vooraleer ik kort stilsta bij de feiten die aan *Shipova* ten grondslag liggen en de kernbevindingen uit het arrest (de uitgebreide samenvatting van de redenering van het HvJ is elders op dit platform te lezen), is het noodzakelijk om deze zaak tegenover de zaak-*Mirin* te plaatsen.

3. Zoals Tryfonidou opmerkte, kan de zaak *Mirin* het best worden omschreven als ‘een zaak inzake het vrije verkeer met een (trans)genderdimensie’.^[7] De zaak draaide in essentie om de vraag of EU-lidstaten verplicht zijn de aanpassing van de geslachtsregistratie te erkennen die een EU-burger in een andere lidstaat heeft verkregen. M.-A.A., die zowel de Roemeense als de Britse nationaliteit bezit, werd bij de geboorte in Roemenië als vrouw geregistreerd. Nadat hij naar het Verenigd Koninkrijk was verhuisd, wijzigde hij in 2017 zijn naam en aanspreektitel via een *deed poll* en verkreeg hij in 2020 een Brits *gender recognition certificate*. Op basis daarvan verzocht hij de Roemeense autoriteiten in 2021 om een nieuwe geboorteakte af te

geven waarin zijn mannelijke geslacht en nieuwe naam waren opgenomen. De autoriteiten wezen dit verzoek af onder verwijzing naar de nationale wetgeving, die voorschrijft dat elke wijziging van het juridisch geslacht eerst moet worden goedgekeurd via een afzonderlijke Roemeense gerechtelijke procedure. De verwijzende rechter vroeg zich af of een dergelijke verplichting verenigbaar is met het recht op vrij verkeer van EU-burgers op grond van de artikelen 21 VWEU en 45 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie (hierna: het Handvest), uitgelegd in het licht van de beginselen van menselijke waardigheid, gelijkheid, non-discriminatie en eerbiediging van het privéleven.

4. In zijn arrest van de Grote Kamer van 4 oktober 2024 bevestigde het HvJ dat, hoewel aangelegenheden inzake naam en geslachtsregistratie tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren, zij die bevoegdheid moeten uitoefenen in overeenstemming met het EU-recht. Onder verwijzing naar zijn vaste rechtspraak over de erkenning van namen oordeelde het Hof dat de weigering om een in een andere lidstaat rechtmatig verkregen wijziging van naam of juridisch geslacht te erkennen, een beperking van het vrije verkeer vormt. Verschillen tussen identiteitsdocumenten kunnen immers ernstige praktische belemmeringen veroorzaken, zowel in het openbare als in het privéleven. Het Hof stelde vast dat Roemenië geen legitieme rechtvaardiging had aangevoerd voor het opleggen van een afzonderlijke nationale erkenningsprocedure. Bovendien had het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: het EHRM) in de zaak *X en Y t. Roemenië* reeds geoordeeld dat de Roemeense procedure voor juridische gendererkenning onverenigbaar was met artikel 8 EVRM.[8] Op grond van artikel 52, lid 3, van het Handvest bepaalt deze bepaling tevens het minimumniveau van bescherming voor artikel 7 van het Handvest (het recht op eerbiediging van het privéleven). Een procedure die ertoe kan leiden dat een uitkomst wordt bereikt die strijdig is met die welke reeds in de lidstaat van oorsprong is vastgesteld, kan daarom niet worden beschouwd als een doeltreffend mechanisme om een EU-burger in staat te stellen het recht op vrij verkeer uit te oefenen.

5. Het Hof concludeerde dan ook dat de artikelen 20 en 21 VWEU, gelezen in samenhang met de artikelen 7 en 45 van het Handvest, zich verzetten tegen nationale wetgeving die verhindert dat een rechtmatig in een andere lidstaat verkregen wijziging van naam en juridisch geslacht wordt opgenomen in een geboorteakte.

De zaak-Shipova (C-43/24)

6. Voortbouwend op zijn arrest in *Mirin* heeft het HvJ de reikwijdte van het recht op juridische gendererkenning binnen het EU-recht opnieuw aanzienlijk verruimd in *Shipova*. De zaak betrof een Bulgaarse trans vrouw die in Italië woonde. Hoewel haar bij de geboorte het mannelijke geslacht was toegewezen, had zij zich altijd als vrouw geïdentificeerd en gepresenteerd en was zij in Italië begonnen met een medische transitie. Gelet op de

problemen die voortvloeiden uit de discrepantie tussen haar genderidentiteit en haar officiële documenten, had zij de Bulgaarse autoriteiten verzocht om juridische gendererkenning. De Bulgaarse rechterlijke instanties wezen haar verzoek herhaaldelijk af onder verwijzing naar de nationale wetgeving en de constitutionele interpretatie, die gender uitsluitend in biologische termen erkennen.

7. Net als in *Mirin* oordeelde het HvJ dat, hoewel de lidstaten bevoegd blijven ten aanzien van de geslachtsregistratie als onderdeel van de burgerlijke staat, zij die bevoegdheid moeten uitoefenen in overeenstemming met het EU-recht, in het bijzonder met het recht op vrij verkeer van Unieburgers krachtens artikel 21 VWEU. De weigering van Bulgarije om verzoekster, een Bulgaarse onderdaan die in Italië verbleef, toe te staan haar juridisch geslacht en de daarmee samenhangende persoonsgegevens te wijzigen, leidde tot een discrepantie tussen haar beleefde genderidentiteit en de gegevens op haar identiteitsdocumenten. Door deze incongruentie werd zij in het dagelijks leven herhaaldelijk gedwongen haar identiteit te verantwoorden, wat haar uitoefening van het recht op vrij verkeer belemmerde. Het Hof benadrukte dat identiteitsdocumenten burgers in staat moeten stellen zich vrij te verplaatsen en dat beperkingen van deze vrijheid in overeenstemming moeten zijn met het Handvest, waaronder artikel 7 betreffende de eerbiediging van het privéleven.

8. Onder verwijzing naar de rechtspraak van het EHRM bevestigde het HvJ opnieuw dat genderidentiteit een wezenlijk onderdeel vormt van het privéleven en dat staten positieve verplichtingen hebben om te voorzien in duidelijke en toegankelijke procedures voor juridische gendererkenning. De Bulgaarse wetgeving, die trans personen uitsluit op grond van biologische of morele overwegingen, werd onverenigbaar geacht met deze verplichtingen. Het Hof concludeerde dat het EU-recht – in het bijzonder artikel 21 VWEU en artikel 4, lid 3, van Richtlijn 2004/38, gelezen in het licht van artikel 7 van het Handvest – zich verzet tegen nationale wetgeving die een mobiele Unieburger verhindert de in de registers van de burgerlijke stand opgenomen gegevens betreffende diens geslacht te wijzigen. Van bijzonder belang is bovendien dat het Hof tevens oordeelde dat, onder het verbod van discriminatie, het ontbreken van juridische gendererkenning de toegang van een trans persoon tot een door het EU-recht beschermd recht niet mag belemmeren.

Een recht op gendererkenning voor (mobiele) Unieburgers

9. *Mirin* en *Shipova* zijn voor de rechtspositie van trans personen in de EU van bijzonder belang. In *Mirin* oordeelde het Hof dat een in een andere lidstaat rechtmatig verkregen wijziging van het juridisch geslacht moet worden erkend en opgenomen in de geboorteakte van de betrokkene, in plaats van de erkenning te beperken tot hetgeen strikt noodzakelijk is voor de uitoefening van het recht op vrij verkeer. In *Shipova* ging het Hof zelfs nog een stap

verder door te oordelen dat het recht op vrij verkeer van Unieburgers én artikel 7 van het Handvest vereisen dat lidstaten voorzien in de mogelijkheid van juridische gendererkenning in de registers van de burgerlijke stand voor onderdanen die gebruik hebben gemaakt van hun recht op vrij verkeer binnen de Unie. Daarnaast verduidelijkt het Hof in *Mirin* en *Shipova* dat lidstaten zich bij het aanbieden van een procedure voor gendererkenning moeten schikken naar de positieve verplichtingen die voortvloeien uit de rechtspraak van het EHRM.[9] Zo moeten procedures duidelijk, toegankelijk en transparant zijn, en mogen lidstaten niet van trans personen verlangen dat zij bewijs overleggen van een genderbevestigende chirurgische ingreep of sterilisatie.

10. De politieke betekenis van deze ontwikkeling mag niet worden onderschat. Op een moment waarop verschillende lidstaten de rechten van trans personen actief inperken, vormt de nadruk die het Hof legt op wederzijdse erkenning in *Mirin*, en het recht op juridische gendererkenning en non-discriminatie in *Shipova* een belangrijk tegenwicht. Zoals hiervoor werd gesteld, tonen de zaken bovendien de invloed van de rechtspraak EHRM inzake juridische gendererkenning. Deze bredere grondrechtelijke context lijkt het HvJ het noodzakelijke vertrouwen te hebben gegeven om de bescherming van de rechten van trans personen op EU-niveau verder te ontwikkelen.

11. Niettemin blijven een aantal onzekerheden bestaan. Zo blijft de formulering van het arrest *Mirin* enigszins onduidelijk over de vraag of de erkenning van een in het buitenland verkregen wijziging van het juridisch geslacht zich uitstrekt tot alle gevolgen op het gebied van de burgerlijke staat, zoals met name het huwelijk en afstamming, dan wel moet worden gelezen als beperkt tot de feitelijke omstandigheden en de aspecten van de zaak die verband houden met het vrije verkeer. Het Hof beperkte in de eerste zaken van mobiele LGBTIQ Unieburgers, nl. *Coman* en *Pancharevo*,^[10] de plicht tot erkenning tot hetgeen functioneel noodzakelijk was voor de uitoefening van het recht op vrij verkeer, waardoor een ruimere lezing van *Mirin* aanvankelijk moeilijk verdedigbaar leek. In de zaak *Cupriak-Trojan en Trojan* van eind 2025 oordeelde het Hof echter dat een in een lidstaat rechtsgeldig gesloten huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht voor alle rechtsgevolgen moet worden erkend wanneer Unieburgers gebruikmaken van hun recht op vrij verkeer.^[11] Daarmee leek het Hof de terughoudende en functionalistische benadering uit *Coman* en *Pancharevo* achter zich te laten. Ook in *Shipova* is een vergelijkbare ontwikkeling zichtbaar. Hoewel het Hof herhaaldelijk het belang benadrukte van een correcte geslachtsaanduiding op *identiteitsdocumenten* voor de uitoefening van het recht op vrij verkeer, verwijst het dictum van het arrest naar de wijziging van de geslachtsregistratie die is opgenomen *in de registers van de burgerlijke stand*. Met andere woorden: sinds *Mirin* bestaan er inmiddels duidelijkere precedënten waaruit volgt dat de erkenning of wijziging van de burgerlijke staat van een Unieburger in de context van het

vrije verkeer ruim moet worden uitgelegd, ongeacht de nationale regels van een lidstaat.

12. Daarnaast heeft het HvJ zich nog niet uitgesproken over de vraag of een ‘daadwerkelijke band’ is vereist tussen de Unieburger en de lidstaat waar de juridische gendererkenning is verkregen, of de Unieburger en de lidstaat waar die naartoe reist. Dat is een belangrijke vraag, gelet op de uiteenlopende nationale procedures, waaronder verschillen in medische vereisten, leeftijdsgrenzen en huwelijksvoorwaarden, die in de Unie bestaan. Indien het Hof bovendien zou aanvaarden dat juridische gendererkenning en de wederzijdse erkenning daarvan afhankelijk mogen worden gesteld van een bepaalde vorm van medische attestering, zoals ook het EHRM nog steeds aanvaardt,[12] zou de reikwijdte van *Mirin* en *Shipova* voor trans personen aanzienlijk kunnen worden beperkt. Tot slot valt het ook nog af te wachten hoe het HvJ zou omgaan met een zaak die betrekking heeft op een non-binaire persoon. Anders dan wat geldt voor ‘binaire trans personen’, heeft het EHRM in artikel 8 EVRM immers (nog) geen positieve verplichting gelezen tot het aanbieden van een non-binaire gendermarker in de nationale procedure.[13] Aangezien het HvJ in *Mirin* en *Shipova* zich kon beroepen op de verplichtingen die EU-lidstaten als Verdragspartijen bij het EVRM in elk geval al hadden om zich te verzetten tegen inperkingen op het vrij verkeer van personen van mobiele trans Unieburgers, valt af te wachten of het Hof ook bereid is om *verder* te gaan dan wat Straatsburg tot nu toe vereist op het vlak van gendererkenning.

Conclusie

13. Met *Shipova* bouwt het HvJ voort op de lijn die het eerder uitzette in *Mirin* en versterkt het de bescherming van trans Unieburgers binnen het EU-recht aanzienlijk. Door het recht op vrij verkeer te lezen in samenhang met artikel 7 van het Handvest en de positieve verplichtingen die voortvloeien uit de rechtspraak van het EHRM, maakt het Hof duidelijk dat lidstaten hun bevoegdheid inzake de burgerlijke staat niet mogen uitoefenen op een wijze die (erkenning van) juridische gendererkenning voor mobiele Unieburgers onmogelijk maakt. In een politiek klimaat waarin de rechten van trans personen in verschillende lidstaten onder druk staan, vormt deze rechtspraak een belangrijk signaal dat fundamentele rechten en vrij verkeer voorrang genieten op nationale beperkingen. Tegelijkertijd blijven belangrijke vragen onbeantwoord, onder meer over de precieze reikwijdte van de (erkennings)plicht, de eventuele vereiste van een daadwerkelijke band met een lidstaat en de positie van non-binaire personen, zodat *Shipova* wellicht eerder het begin vormt van een verdere ontwikkeling van het EU-recht inzake juridische gendererkenning dan het eindpunt daarvan.

P. Cannoot

Docent recht en diversiteit aan de Universiteit Gent

- [1] HvJ, 12 maart 2026, zaak C-43/24, ECLI:EU:C:2026:183.
- [2] HvJ, 4 oktober 2024, zaak C-4/23, ECLI:EU:C:2024:845.
- [3] HvJ, 13 maart 2025, zaak C-247, ECLI:EU:C:2025:172.
- [4] HvJ, 9 januari 2025, zaak C-394/23, ECLI:EU:C:2025:2.
- [5] HvJ, 21 april 2026, zaak C-769/22, ECLI:EU:C:2026:326.
- [6] Voor een recente analyse vanuit Amerikaans perspectief, zie bv. S. Goldberg, 'Legal Scapegoating of Transgender People, Democratic Vulnerability, and the Problem of Judicial Blindness', <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.6759719>.
- [7] A. Tryfonidou, 'The Cross-Border Recognition of Changes in the Legal Sex of Transgender Persons: The Landmark Court of Justice ruling in the Mirin case', *European Constitutional Law Review* 2025, p. 2.
- [8] EHRM, 19 januari 2021, zaak nr. 2145/16 e.a., ECLI:CE:ECHR:2021:0119JUD000214516.
- [9] Zie in het bijzonder de arresten in volgende zaken: EHRM, 6 april 2017, zaak nr. 79885/12 e.a.,
ECLI:CE:ECHR:2017:0406JUD007988512; 19 januari 2021, zaak nr. 2145/16 e.a.,
ECLI:CE:ECHR:2021:0119JUD000214516; 1 december 2022, zaak 57864 e.a./17,
ECLI:CE:ECHR:2022:1201JUD005786417
- [10] HvJ, 5 juni 2018, zaak nr. C-673/16, ECLI:EU:C:2018:385; 14 december 2021, zaak nr. C-490/20, ECLI:EU:C:2021:1008.
- [11] HvJ 25 november 2025, zaak nr. C-713/23, ECLI:EU:C:2025:917.
- [12] EHRM, 6 april 2017, zaak nr. 79885/12 e.a., ECLI:CE:ECHR:2017:0406JUD007988512.
- [13] EHRM, 31 januari 2023, zaak nr. 76888/17, ECLI:CE:ECHR:2023:0131JUD007688817.

RECHTSPRAAK

Vainik e.a. t. Estland, EHRM (GK) 30 juni 2026 (schrapping van de rol), nrs. 17982/21 en 2 andere

In Estland geldt een volledig rookverbod in gevangenissen. Een Kamer van het EHRM heeft in december 2025 geoordeeld dat dit in strijd is met art. 8 EVRM. Nadat een panel had besloten de zaak voor te leggen aan de Grote Kamer voor herbeoordeling, is het het Hof niet meer gelukt om nog contact te krijgen met de advocaat of de drie klagers. Een van hen bleek te zijn overleden; de twee andere zijn vrijgelaten. De Grote Kamer ziet geen redenen om de klacht nog te behandelen, ook niet in het mogelijke mensenrechtelijk belang, en schrapt de zaak van de rol.

Klagers zijn vier gevangenen die alle vier zwaar roken. In 2017 is in Estland een volledig rookverbod ingevoerd in alle gevangenissen. Klagers hebben zonder succes geprocedeerd tegen dit verbod. In 2019 verklaarde het Estse Constitutionele Hof dat het rookverbod proportioneel was, al zag het in dat hierdoor inbreuk werd gemaakt op het eigendomsrecht en het recht op zelfbeschikking.

Voor het EHRM hebben klagers gesteld dat het rookverbod voor hen leidde tot ernstige onttrekkingsverschijnselen en dat het in strijd is met art. 3 en 8 EVRM. Twee klagers stellen bovendien dat het ontbreken van toegang tot nicotinevervangende middelen eveneens in strijd is met de genoemde bepalingen. Op 4 november 2025 heeft een Kamer van het EHRM met vier stemmen tegen drie geoordeeld dat het volledige rookverbod in gevangenissen een schending oplevert van art. 8 EVRM. De zaak is vervolgens op verzoek van de Estse regering voorgelegd aan de Grote Kamer.

De Grote Kamer overweegt dat de Griffie van het Hof de beslissing van het Panel van vijf rechters om de zaak voor te leggen aan de Grote Kamer in maart 2026 heeft doorgegeven aan de advocaat van klagers. Deze advocaat heeft echter al sinds het indienen van de oorspronkelijke klacht in 2022 geen contact meer gehouden met het Hof en heeft verzonden

brieven ook niet vanuit het digitale systeem geopend. Contact met zijn advocatenkantoor wees uit dat hij daar niet meer werkte. Het Hof heeft vervolgens diverse pogingen gedaan om alsnog met de advocaat of rechtstreeks met de klagers in contact te komen. In april 2026 informeerde de regering het Hof dat eerste klager was overleden en dat de beide andere klagers al verschillende jaren geleden de gevangenis hadden verlaten. Bij de regering was niet bekend waar zij nu woonden. De regering heeft daarom verzocht om de zaak van de rol te schrappen.

Het Hof wijst erop dat zich geen nabestaanden van eerste klager hebben gemeld die de behandeling van de zaak voort zouden willen zetten. De beide andere klagers hebben – in strijd met het Procesreglement van het Hof – nagelaten om contact te houden en het Hof op de hoogte te houden van veranderingen in hun omstandigheden of postadres. Door hun vrijlating hebben ze ook niet meer te maken met de mogelijke schending die verband zou houden met het rookverbod. Zeker nu de zaak op nationaal niveau wel heel zorgvuldig is beoordeeld, en er geen andere zaken over dit onderwerp zijn voorgelegd, ziet het Hof vanuit grondrechtenperspectief ook geen reden meer om de behandeling van de zaak voort te zetten. De Grote Kamer besluit dan ook unaniem de zaak van de rol te schrappen.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 30-06-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0630JUD001798221

Zaaknummer: 17982/21

Wetsartikelen: EVRM art. 37 lid 1 (a) en (c)

RECHTSPRAAK

Ubeda e.a. t. Italië, EHRM 2 juli 2026, nr. 9993/24

Ubeda heeft in 2021 aangifte gedaan van huiselijk geweld door G.P. tegen haar en haar kinderen. Zij zijn daarop naar een opvanghuis gebracht en G.P. is strafrechtelijk vervolgd. Het onderzoek en de procedure lijden echter grote vertraging en pas na drie jaar is G.P. zijn ouderlijke macht ontnomen en konden Ubeda en de kinderen het opvanghuis verlaten. De vertragingen in de procedures zijn volgens het Hof mede te wijten aan een seksistische en stereotyperende houding bij de officier van justitie. Daarnaast hebben de vertragingen zeer nadelige gevolgen gehad voor Ubeda en de kinderen. Art. 8 EVRM is dan ook geschonden.

In 2021 heeft klagster aangifte gedaan bij de politie omdat de vader van haar kinderen, G.P., gewelddadig was geweest tegen haar en de kinderen. Op haar verzoek werden zij en de kinderen in een opvanghuis geplaatst. In 2024 werd er een strafrechtelijke procedure ingesteld tegen G.P., maar deze procedure loopt nog. In 2024 werd G.P.'s ouderlijk gezag weggenomen. Intussen verbleven klagster en de kinderen nog steeds in het opvanghuis. Een verzoek van haar kant om dat opvanghuis te mogen verlaten en met de kinderen naar Frankrijk te gaan bleef onbeantwoord. In 2024 heeft klagster alsnog het opvanghuis verlaten.

Voor het EHRM heeft klagster gesteld dat art. 3 en 8 EVRM zijn geschonden door de vertragingen in het behandelen van de zaak tegen G.P. en door de lange duur van de opvang in het opvanghuis zonder dat effectieve maatregelen werden genomen. Het Hof overweegt dat op zichzelf adequaat is gehandeld door de opvangmogelijkheid aan te bieden. Zo'n opvangmogelijkheid alleen is echter niet voldoende, zeker als vervolgens geen maatregelen worden opgelegd aan iemand als G.P. zelf. De procedure tegen G.P. is niet voldoende snel, grondig en effectief geweest. Daarbij acht het Hof het problematisch dat de aanklager heeft geprobeerd de klacht te seponeren. Hij heeft een incident waarbij G.P. klagster een mes tegen de keel hield afgedaan als 'een slechte grap' en leek hij de stellingen van G.P. dat klagster zelf vroeg om de mishandelingen omdat ze hem seks weigerde niet onterecht te vinden. Het Hof

wijst erop dat dergelijke overwegingen sterk stereotyperend en seksistisch van aard zijn en kunnen leiden tot (secundaire) victimisatie in de rechtbank. Daar komt hier nog bij dat juist het optreden van de aanklager lijkt te hebben geleid tot de vertragingen en tot het nog steeds aanhangig zijn van de zaak. Art. 3 en 8 EVRM zijn dan ook geschonden.

Het Hof merkt daarnaast op dat het erg lang – bijna drie jaar – heeft geduurd voordat klaagsters verzoek is gehonoreerd om G.P. zijn ouderlijk gezag te ontnemen. Het is in dit soort gevallen essentieel dat snel wordt opgetreden en dat de overheid klachten over huiselijk geweld serieus neemt. Dit heeft in dit geval zeker ook schade veroorzaakt bij de kinderen zelf, die veel last hadden van de onzekerheid over de relatie met hun vader. Ook het langdurige verblijf in (een kleine kamer in) het opvanghuis had grote gevolgen voor hun psychologische en fysieke welzijn. Dit heeft in gezamenlijkheid een schending van art. 8 EVRM opgeleverd.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000999324

Zaaknummer: 9993/24

Wetsartikelen: EVRM art. 3 en EVRM art. 8

RECHTSPRAAK

Rainbow Mission Foundation e.a. t. Hongarije, EHRM 7 juli 2026, nr. 32272/21

Tijdens de COVID-19-pandemie verbood Hongarije op grond van een algemeen samenscholingsverbod verschillende demonstraties en legde het administratieve sancties op aan deelnemers aan autoprotesten. Het EHRM oordeelt dat artikel 11 EVRM is geschonden ten aanzien van twee verzoekers van wie de geplande demonstraties automatisch werden verboden, zonder concrete beoordeling van het besmettingsrisico of een afweging van de betrokken belangen. Voor drie andere verzoekers, die administratieve sancties kregen wegens deelname aan protesten, stelt het Hof geen schending van de artikelen 10 en 11 EVRM vast, omdat de sancties proportioneel waren en binnen de ruime beoordelingsmarge van de staat vielen.

De zaak betreft vijf verzoekers die opkwamen tegen maatregelen die Hongarije tijdens de COVID-19-pandemie nam ten aanzien van openbare bijeenkomsten. De Rainbow Mission Foundation en een individuele verzoeker zagen geplande demonstraties in november 2020 en maart 2021 verboden op grond van een algemeen pandemiegerelateerd samenscholingsverbod. Daarnaast werden drie andere verzoekers administratief bestraft wegens hun deelname aan protestacties tussen april en mei 2020, waaronder autoprotesten waarbij deelnemers al rijdend toeterden tegen het regeringsbeleid. Zij klaagden dat deze maatregelen hun vrijheid van meningsuiting en vergadering (artikelen 10 en 11 EVRM) disproportioneel beperkten

Het Hof benadrukt dat staten tijdens de beginfase van de COVID-19-pandemie over een ruime beoordelingsmarge beschikten om maatregelen ter bescherming van de volksgezondheid te nemen. Een algemeen verbod op bijeenkomsten kan op zich verenigbaar zijn met artikel 11 EVRM, maar moet steeds gepaard gaan met een daadwerkelijke proportionaliteitstoets.

Ten aanzien van de Rainbow Mission Foundation en de eerste verzoeker stelt het Hof vast dat de Hongaarse autoriteiten en rechterlijke instanties de geplande demonstraties automatisch verboden op basis van de algemene regelgeving, zonder rekening te houden met de concrete omstandigheden. Zij onderzochten niet of de kleinschalige autoprotesten, met beperkte aantallen deelnemers en naleving van gezondheidsmaatregelen, daadwerkelijk een besmettingsrisico vormden. Omdat geen afweging werd gemaakt tussen de bescherming van de volksgezondheid en de vrijheid van vergadering, oordeelt het Hof dat artikel 11 EVRM is geschonden.

Voor de drie andere verzoekers, die administratieve sancties kregen wegens hun deelname aan de protesten, komt het Hof tot een andere conclusie. De nationale autoriteiten hadden de feiten individueel beoordeeld, de opgelegde sancties waren beperkt (of werden in beroep aanzienlijk verminderd) en bleven proportioneel in het licht van de uitzonderlijke omstandigheden van de pandemie. Gelet op de ruime beoordelingsmarge van de staat en de beperkte zwaarte van de sancties besluit het Hof dat ten aanzien van deze verzoekers geen schending van de artikelen 10 en 11 EVRM heeft plaatsgevonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 07-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003227221

Zaaknummer: 32272/21

Wetsartikelen: EVRM art. 11

RECHTSPRAAK

Kunstelj t. Slovenië, EHRM 7 juli 2026, nr. 5257/22

Een Sloveense blogger werd veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden wegens belediging en laster van twee journalisten, die hij gedurende meerdere jaren via zijn persoonlijke blog met grove beledigingen en ongefundeerde beschuldigingen had bestookt. Ondanks rechterlijke bevelen en civielrechtelijke sancties zette hij zijn gedrag voort. Het EHRM oordeelt dat er geen schending van art. 10 EVRM is. De uitlatingen droegen niet bij aan een publiek debat, vormden een ernstige en voortdurende aantasting van de reputatie van de slachtoffers en rechtvaardigden, gelet op de uitzonderlijke omstandigheden van de zaak, een onvoorwaardelijke gevangenisstraf.

De verzoeker werd in Slovenië strafrechtelijk veroordeeld wegens belediging en laster van twee journalisten. Tussen 2010 en 2012 publiceerde hij op zijn persoonlijke blog gedurende lange tijd een groot aantal berichten waarin hij hen met grove beledigingen bestookte en ongefundeerde beschuldigingen uitte over hun privéleven. Ondanks civielrechtelijke procedures, rechterlijke bevelen om de berichten te verwijderen en aanzienlijke geldboetes bleef hij nieuwe beledigende berichten publiceren. Ook tijdens de strafprocedure zette hij zijn gedrag voort en weigerde hij de opgelegde boetes te betalen. Uiteindelijk werd hij veroordeeld tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van zes maanden. Hij klaagde voor het EHRM dat deze veroordeling een schending vormde van zijn vrijheid van meningsuiting (art. 10 EVRM).

Het Hof stelt vast dat de strafrechtelijke veroordeling een inmenging vormt in de vrijheid van meningsuiting, maar dat deze bij wet is voorzien en het legitieme doel nastreeft de reputatie en rechten van anderen te beschermen. Vervolgens onderzoekt het Hof of de inmenging noodzakelijk was in een democratische samenleving. Het Hof benadrukt dat de blogberichten geen bijdrage leverden aan een publiek debat. Zij bestonden hoofdzakelijk uit grove beledigingen, valse beschuldigingen en aanhoudende intimidatie van twee private personen.

Hoewel de slachtoffers journalisten waren, hadden de uitlatingen geen betrekking op hun beroepsuitoefening maar op hun privéleven. De berichten bereikten bovendien een groot publiek via een blog met ongeveer 35.000 volgers.

Wat de sanctie betreft, herhaalt het Hof dat een gevangenisstraf in zaken over reputatieschade slechts uitzonderlijk verenigbaar is met art. 10 EVRM. In dit geval acht het Hof die uitzonderlijke maatregel evenwel gerechtvaardigd. De nationale rechters hadden uitvoerig gemotiveerd waarom eerdere civielrechtelijke sancties en geldboetes geen enkel afschrikkend effect hadden gehad, waarom de verzoeker zijn gedrag bleef voortzetten en waarom geen lichtere straf bescherming kon bieden aan de slachtoffers. De belangenafweging door de nationale rechters was zorgvuldig en berustte op relevante en voldoende redenen. Bijgevolg besluit het Hof unaniem dat geen schending van art. 10 EVRM heeft plaatsgevonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 07-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD000525722

Zaaknummer: 5257/22

Wetsartikelen: EVRM art. 10

RECHTSPRAAK

**Jesus Pinhal t. Portugal, EHRM 9 juli 2026 (GK), nr.
48047/15**

Klager is vervolgd door strafrechtelijke autoriteiten, de Securities Markt Commission en de Banco de Portugal wegens het verstrekken van onjuiste informatie aan de laatste twee. Hij werd volgens Portugees recht zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk veroordeeld. Het Hof oordeelt, op basis van een nieuwe aanpak voor het derde deel van de ne bis in idem-toets, dat alle procedures strafrechtelijk van aard waren, werden gevoerd vanwege dezelfde overtreding, en dat de drie procedures deel uitmaken van een geïntegreerd stelsel van procedures dat bedoeld was om verschillende aspecten van het handelen van klager te bestraffen. Geen schending van art. 4 Protocol 7.

Klager was vicevoorzitter van de raad van bestuur van de Banco Comercial Português (BCP). In zijn tijd als vicevoorzitter had de BCP getracht de prijs van de aandelen van de bank kunstmatig omhoog te krijgen door circulair te handelen. Desondanks leidde de bank bijna 590 miljoen euro verlies. De BCP probeerde deze verliezen boekhoudkundig te verhullen. Klager werd vervolgd door drie instanties. Die instanties waren de strafrechtelijke autoriteiten, de Securities Markt Commission (CMVM) en de Banco de Portugal (BdP). De BdP-procedure eindigde in een uitspraak van de Court of Appeal van Lissabon die oordeelde dat bepaalde delicten waren verjaard en sprak klager voor het overige vrij. De strafrechtelijke procedure eindigde een uitspraak van dezelfde rechtbank die de uitspraak van de lagere strafrecht bevestigde waarin klager werd veroordeeld voor marktmanipulatie tot twee jaar gevangenisstraf, die kon worden opgeschort tegen betaling van 300,000 euro aan een liefdadigheidsinstelling. De CMVM-procedure leidde ertoe dat klager in laatste instantie door het Court of Appeal van Lissabon werd veroordeeld tot het betalen van een administratieve boete vanwege vier overtredingen.

Voor het EHRM klaagde klager over een schending van artikel 4 Protocol 7. De kamer vond anoniem geen schending van deze bepaling. De zaak is vervolgens voorgelegd aan de Grote Kamer.

Ten tijde van de ratificatie van Protocol 7 had Portugal een verklaring aangenomen waarmee het volgens het Hof trachtte alle procedures en overtredingen die volgens nationaal recht niet strafrechtelijk van aard waren buiten het bereik te houden van artikelen 2 en 4 van Protocol 7. Het Hof behandelt deze verklaring als een voorbehoud en acht het voorbehoud in strijd met de met het doel van artikel 4 van Protocol 7 aangezien die bepaling nu juist een absoluut recht waarborgt om niet dubbel vervolgd te worden.

Het Hof stelt een nieuwe aanpak voor in *ne bis in idem*-zaken. Het eerste deel van die aanpak blijft gelijk: het Hof blijft de *Engel*-criteria hanteren om vast te stellen of een procedure strafrechtelijke van aard is en kijkt daarbij naar hoe nationaal recht de overtreding classificeert, de aard van de overtreding en de ernst van de straf die wordt geriskeerd. In de voorliggende zaak oordeelt het Hof dat alle drie de procedures van strafrechtelijke aard waren.

Het tweede deel van de aanpak – het *idem*-criterium – blijft ook gelijk: de feiten op basis waarvan iemand wordt vervolgd in twee of meer procedures moeten hetzelfde zijn. Indien de feiten niet hetzelfde zijn, is toch aan dit criterium voldaan indien de feiten betreffende de essentiële elementen van de overtreding overeenkomen. Tegelijkertijd verduidelijkt het Hof onderdelen van dit criterium. In de voorliggende zaak concludeert het Hof dat aan het *idem*-criterium is voldaan.

Het derde deel van de aanpak – het *bis*-criterium – ziet op de vraag of de combinatie van procedures een coherent geheel vormden. Het Hof heeft verschillende deelcriteria voor beoordeling van dat criterium uiteen gezet in *A en B t. Noorwegen*. Uit de interventies door derden in de voorliggende zaak is gebleken dat de interpretatie en toepassing van het *ne bis in idem*-beginsel door nationale hoven in het licht van de criteria die het Hof uiteen had gezet in *A en B t. Noorwegen* tot moeilijkheden en onzekerheden heeft gelegd. Daarbij zijn nationale rechtsstelsels steeds ingewikkelder geworden om efficiënter het hoofd te kunnen bieden aan steeds complexere vormen van georganiseerde criminaliteit. Bovendien ziet het Hof een ontwikkeling naar steeds meer onafhankelijke bestuursorganen die ook sancties mogen opleggen en die naast strafrechtelijk autoriteiten en sancties kunnen bestaan. In het licht van deze ontwikkelingen bevestigt het Hof dat een combinatie van procedures die een coherent geheel vormen toegestaan kan zijn en herziet het Hof de methodologie en criteria voor wat betreft het derde deel van zijn aanpak. Het Hof vereist dat het nationale recht duidelijk samenhangende en doeltreffende regels bevat die kunnen zorgen voor coördinatie bij de afwikkeling van de procedures en bij het opleggen van de sancties zodat zij in verhouding

staan tot de ernst van de feiten. Daarbij moet worden vastgesteld of de procedures in een concrete zaak daadwerkelijk op gecoördineerde wijze zijn gevoerd en of de totale straf in verhouding staat tot de ernst van de feiten. Al met al moet worden voorkomen dat de betrokken persoon buitensporig wordt gestraft nadat alles procedures ten einde zijn gekomen of dat de rechtskracht van eerder ten einde gekomen procedures in twijfel kan worden getrokken. In de voorliggende zaak oordeelt het Hof dat de drie procedures onderdeel waren van een coherent geheel om verschillende aspecten van het rapporteren van verkeerde informatie aan de BdP en de CMVM te bestraffen. Hof oordeelt daarom dat artikel 4 Protocol 7 niet is geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 09-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0709JUD004804715

Zaaknummer: 48047/15

Wetsartikelen: EVRM Protocol 7, art. 4

RECHTSPRAAK

Ivanyushchenko t. Zwitserland, EHRM 2 juli 2026, nr. 54708/20

Ivanyushchenko staat op een Zwitserse sanctielijst en zijn tegoeden zijn bevroren, omdat hij onderdeel zou uitmaken van de entourage van de in 2014 afgezette Oekraïense president Janoekovitsj. Het EHRM kan niet beoordelen of de bevroering verenigbaar is met art. 1 EP EVRM, nu Zwitserland dat protocol niet heeft geratificeerd. Wel acht het aannemelijk dat Ivanyushchenko's reputatie is geraakt. In de afweging tussen het algemene belang dat wordt gediend met de sancties en de reputatiebelangen hebben de Zwitserse autoriteiten echter terecht aangenomen dat het eerste belang het zwaarste weegt. Art. 8 EVRM is dan ook niet geschonden.

In 2014 zijn in Zwitserland financiële sancties ingesteld tegen de voormalige president Janoekovitsj – die toen net uit zijn ambt was gezet – en zijn entourage. Deze sancties raakten ook klager, als voormalig lid van het Oekraïense parlement.

Voor het EHRM heeft klager gesteld dat het opleggen van financiële sancties aan voormalige leidinggevende figuren in Oekraïne en de bevroering van zijn tegoeden een schending oplevert van zijn recht op respect voor het privéleven en zijn reputatierechten. Het EHRM herinnert eraan dat het eerder al heeft geoordeeld dat een beroep op art. 8 EVRM bij reputatieschade in uitzonderlijke gevallen mogelijk is. In dit geval ging het erom dat klagers naam op een openbare lijst bleef staan van personen die beweerdelijk banden zouden hebben met een corrupte buitenlandse regering en waarvan de goederen beweerdelijk onrechtmatig zouden zijn verkregen. Een dergelijke vermelding kan de reputatie inderdaad raken, in een zodanige mate dat art. 8 EVRM van toepassing is. De bevroering van de goederen als zodanig vormt daarentegen geen inbreuk op art. 8 EVRM. Nu Zwitserland art. 1 P1 EVRM niet heeft geratificeerd kan ook niet worden aangenomen dat het EHRM rechtsmacht heeft om over de redelijkheid van een eventuele inbreuk op het eigendomsrecht te oordelen. Het EHRM

verklaart dan ook alleen de klacht over reputatieschending door de plaatsing op een openbare lijst ontvankelijk.

Het Hof moet in het licht van art. 8 EVRM vooral beoordelen of een redelijk evenwicht is gevonden tussen het algemeen belang om te voorkomen dat gelden van de voormalige Oekraïense president en zijn entourage uit Zwitserland worden weggehaald – mocht later de onrechtmatigheid daarvan worden vastgesteld – en het belang om de reputatie van klager te respecteren. In dit geval waren de maatregelen gecoördineerd en in overeenstemming met maatregelen die de EU en andere internationale instellingen hadden genomen. Ook was er een duidelijk algemeen belang gediend met de bevrozingsmaatregelen als zodanig. Andersom was het belang van klager bij het niet zichtbaar op de lijst staan vrij beperkt. Klager heeft er zelf in belangrijke mate aan bijgedragen dat de maatregel openbaar was. Met name heeft hij een aantal procedures aangespannen die hebben geleid tot de inbeslagname van zijn vermogen, waarbij openbaarheid toch al het uitgangspunt was. Gebleken is ook niet dat hij tot het moment van opname op de lijst al een onberispelijke reputatie had. Zou klagers naam niet op de lijst vermeld zijn, dan zou het bovendien vrij gemakkelijk zijn geweest om te achterhalen dat ook hij met de sancties en bevrozing te maken had. Anders dan in een eerdere zaak over VN-sancties, *Nada t. Zwitserland*, was er hier bovendien voldoende rechtsbescherming beschikbaar. Verder is niet aannemelijk gemaakt dat er minder vergaande middelen beschikbaar waren om hetzelfde doel te dienen. Art. 8 EVRM is dan ook niet geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD005470820

Zaaknummer: 54708/20

Wetsartikelen: EVRM art. 8

RECHTSPRAAK

Günana t. Bulgarije, EHRM 7 juli 2026, nr. 54549/22

Het EHRM veroordeelde Bulgarije wegens schending van art. 3 EVRM naar aanleiding van de mishandeling van een arrestant tijdens zijn politiedetentie. Verzoeker vertoonde bij zijn overbrenging naar de voorlopige hechtenis verschillende verwondingen, waarvoor de Bulgaarse autoriteiten geen aannemelijke verklaring konden geven. Het Hof benadrukt opnieuw dat de bewijslast in dergelijke gevallen bij de overheid ligt. Daarnaast voldeed het strafrechtelijk onderzoek naar de vermeende mishandeling niet aan de vereisten van een doeltreffend onderzoek, onder meer wegens aanzienlijke vertragingen en het uitblijven van essentiële onderzoeksdaden. Bulgarije schond daarmee art. 3 EVRM, zowel materieel als procedureel.

Verzoeker, de Turkse onderdaan Remzi Günana, werd in augustus 2019 in Bulgarije aangehouden op verdenking van betrokkenheid bij drugshandel, nadat een medeverdachte hem als handlanger had aangewezen. Hij werd gedurende 24 uur vastgehouden op een politiebureau in Haskovo. Bij zijn overbrenging naar de voorlopige hechtenis werden op verschillende plaatsen op zijn lichaam blauwe plekken vastgesteld. Günana stelde dat hij tijdens zijn politiedetentie door agenten was geslagen om hem tot een bekentenis te dwingen. De Bulgaarse autoriteiten betwistten die lezing en voerden aan dat het letsel ook op een andere manier kon zijn ontstaan.

Naar aanleiding van de klacht werd een strafrechtelijk onderzoek geopend, maar dat verliep traag en leverde geen uitsluitsel op over de oorzaak van de verwondingen of de mogelijke verantwoordelijkheid van de betrokken politieagenten. Het onderzoek werd meermaals onderbroken en belangrijke onderzoekshandelingen werden niet of pas laattijdig verricht. Daarop wendde Günana zich tot het EHRM en voerde hij aan dat hij het slachtoffer was geweest van onmenselijke behandeling en dat de Bulgaarse autoriteiten geen doeltreffend onderzoek naar zijn klachten hadden gevoerd.

Het EHRM oordeelde unaniem dat Bulgarije art. 3 EVRM had geschonden, zowel in zijn materiële als procedurele aspect. Het Hof herinnerde eraan dat wanneer een persoon gezond in politiebewaring wordt geplaatst en bij zijn vrijlating of overbrenging verwondingen vertoont, het aan de overheid is om een geloofwaardige en overtuigende verklaring voor die verwondingen te geven. In deze zaak slaagden de Bulgaarse autoriteiten daar niet in. Gelet op de medische vaststellingen, de aard en de locatie van de letsels en het ontbreken van een plausibele alternatieve verklaring, achtte het Hof bewezen dat verzoeker tijdens zijn detentie door politieagenten was mishandeld. Die behandeling bereikte de drempel van ernst die vereist is voor een schending van art. 3 EVRM.

Daarnaast stelde het Hof vast dat het onderzoek naar de beschuldigingen van politiegeweld niet voldeed aan de vereisten van een doeltreffend onderzoek. Hoewel de autoriteiten een strafrechtelijk onderzoek hadden geopend, werd dit gekenmerkt door aanzienlijke vertragingen, herhaalde onderbrekingen en het uitblijven van essentiële onderzoeksdaaden. Daardoor werd niet tijdig en grondig onderzocht hoe de verwondingen waren ontstaan en konden de verantwoordelijke politieagenten niet worden geïdentificeerd of ter verantwoording worden geroepen. Het Hof concludeerde daarom dat Bulgarije ook zijn procedurele verplichtingen uit art. 3 EVRM had geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 07-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD005454922

Zaaknummer: 54549/22

Wetsartikelen: EVRM art. 3

RECHTSPRAAK

Fanesi t. Italië, EHRM 2 juli 2026, nr. 25063/20

Na een voetbalwedstrijd raakten supporters van beide teams slaags. De oproerpolitie kwam tussenbeide en gebruikte daarbij onder meer wapenstokken. Fanesi werd enkele keren met een wapenstok op het hoofd geslagen en heeft daar blijvende neurologische schade aan overgehouden. Het Hof oordeelt dat in de omstandigheden voldoende aannemelijk is dat de schade is veroorzaakt door het optreden van de politie, ook al omdat geen goede alternatieve verklaring is gegeven. Daarnaast is het uitgevoerde onderzoek in verschillende opzichten gebrekkig geweest. Art. 3 EVRM is dan ook zowel in materieel als in procedureel opzicht geschonden.

Na een voetbalwedstrijd raakte klager betrokken bij een vechtpartij tussen de supporters van de beide teams. Bij een politie-interventie sloeg een politieman hem beweerdelijk met een wapenstok op het hoofd, waardoor hij ernstige verwondingen en blijvende neurologische schade heeft opgelopen. Onderzoeken en procedures hebben voor klager niet tot rechtsherstel geleid.

Voor het EHRM heeft klager gesteld dat art. 3 EVRM hierdoor is geschonden. Het Hof acht het voldoende aannemelijk dat hij zijn verwondingen inderdaad door het optreden van de politie heeft opgelopen. Deugdelijk onderzoek naar de toedracht was dan ook nodig. Dit is nog in het bijzonder zo in een context als deze, waarbij geweld wordt gebruikt door twee groepen voetbalsupporters én de politie. Na de gebeurtenissen is echter alleen een onderzoek ingesteld tegen de supporters, terwijl er vanaf het begin aanwijzingen waren dat ook de politieagenten verwijtbaar hadden gehandeld. Uit eigen beweging had dus ook naar hun optreden onderzoek moeten worden gedaan.

Voor zover er onderzoek is gedaan, vertoont dat volgens het Hof bovendien verschillende tekortkomingen, zowel wat betreft de onpartijdigheid en onafhankelijkheid als wat betreft de grondigheid. Klager zelf is nooit ondervraagd en allerlei voor de hand liggende

onderzoekshandelingen – zoals het ondervragen van getuigen – zijn niet verricht. Het onderzoek heeft dan ook niet voldaan aan de vereisten van art. 3 EVRM.

Klager heeft ook gesteld dat er een materiële schending is van art. 3 EVRM als gevolg van het handelen van de politie. Daarbij rijst een bewijsvraagstuk, waarbij het Hof ervan uitgaat dat klager voldoende overtuigend materiaal heeft aangedragen om een schijn van mishandeling door de politie te kunnen vaststellen. Zijn stellingen worden onder meer ondersteund door de omstandigheden: hij bevond zich in een gebied waar meer geweld werd gebruikt, onder meer door de politie met wapenstokken. Bovendien hebben de autoriteiten geen andere overtuigende verklaring kunnen aandragen voor de gevolgen die klager heeft ondervonden. Ook in materieel opzicht is art. 3 EVRM dan ook geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD002506320

Zaaknummer: 25063/20

Wetsartikelen: EVRM art. 3

RECHTSPRAAK

Eikenaar t. Nederland, EHRM 30 juni 2026, nr. 52053/18

In 2016 waren vijf politiemensen betrokken bij het onder bedwang krijgen van E.C.U., een man die op straat en later in huis verward en agressief gedrag vertoonde. Zij pasten daarbij diverse technieken toe, waaronder een klap op het hoofd. Uiteindelijk overleed E.C.U. aan een overdosis cocaïne, maar de vraag is opgekomen of het handelen van de politie strijdig was met art. 3 EVRM. Het Hof concludeert dat dat het geval was, onder meer omdat de klap op het hoofd onnodig leek, de politie onvoldoende getraind was voor deze situaties, en een art. 12 Sv-klacht niet helemaal overtuigend gemotiveerd werd afgewezen.

In 2016 kwamen er bij de Rotterdamse politie berichten binnen over E.C.U., een man die verward gedrag vertoonde. Er werden vijf politiemensen op afgestuurd, waaronder een agent met een hond, omdat bekend was dat E.C.U. zich eerder gewelddadig had gedragen en daarvoor was veroordeeld. Toen de politie ter plaatse kwam bleek dat E.C.U. inmiddels zijn eigen woning was binnengegaan en daar geagiteerd en agressief gedrag leek te vertonen. Toen E.C.U. niet reageerde op pogingen van de politie om in contact met hem te komen, besloten de agenten om zijn woning binnen te treden. E.C.U. ging uit zichzelf op de grond liggen, maar hij verzette zich vervolgens hevig toen de politie probeerde hem handboeien om te doen. De politie probeerde hem met allerlei technieken tot rust te brengen – en de politiehond beet hem twee keer in de kuit en hij kreeg een klap op het hoofd – maar pas na verloop van tijd gaf E.C.U. zijn verzet op. Hij werd vervolgens meegevoerd naar het politiebureau, waar hij buiten bewustzijn raakte en uiteindelijk – ondanks reanimatiepogingen – overleed.

Naar aanleiding hiervan werd onderzoek uitgevoerd door het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) waaruit bleek dat de enige doodsoorzaak een overdosis cocaïne was geweest. Er werd geen causaal verband gevonden tussen het optreden van de politie en het overlijden van E.C.U.. Behalve wat blauwe plekken en de hondenbeten waren er ook geen verwondingen die wezen op excessief geweldgebruik. De officier van justitie concludeerde uiteindelijk dat het geweldgebruik noodzakelijk en proportioneel was geweest en sloot daarom het onderzoek.

Klaagster – de partner van E.C.U. – initieerde daarop een procedure onder art. 12 Wetboek van Strafvordering, maar haar verzoek om in de zaak alsnog tot vervolging over te gaan werd afgewezen.

Voor het EHRM heeft klaagster in eerste instantie alleen over een materiële schending van art. 3 EVRM geklaagd. Later heeft zij daaraan een klacht over een procedurele schending toegevoegd, maar dit heeft zij te laat gedaan om deze klacht nog in behandeling te kunnen nemen. Die klacht kan namelijk niet worden gezien als een logische nadere uitwerking van de initiële klacht, terwijl de regering er niet op heeft kunnen reageren.

Klaagster heeft ten gronde gesteld dat art. 3 EVRM is geschonden door het geweldgebruik bij de aanhouding van E.C.U. Het Hof benadrukt dat klager op de grond is gedrukt door vier politiemensen die verschillende dwangmethoden hebben gebruikt. Door hun aantal en doordat ze beschikten over een schild en een politiehond bevonden zij zich duidelijk in een machtspositie. Bij het gebruik van de dwangmethoden zijn verwondingen veroorzaakt die niet helemaal logisch verklaarbaar zijn vanuit de wens om E.C.U. onder bedwang te krijgen. In het bijzonder is hij op het hoofd geslagen, terwijl daarvoor geen goede reden leek te bestaan. Klager droeg geen wapen bij zich en er waren ook geen aanwijzingen om te denken dat dat zo was. De politiemensen hadden zelf geen specifieke training gehad om met situaties als deze om te gaan, maar hebben ook geen assistentie gevraagd aan medische professionals of anderen met de juiste ervaring of opleiding. Tot slot merkt het Hof op dat de overwegingen van het gerechtshof om de art. 12-klacht af te wijzen niet helemaal overtuigend waren. In het bijzonder is niet voldoende gemotiveerd waarom de klap op het hoofd in dit geval niet als mogelijk strafbaar geweldgebruik kon worden gekwalificeerd. Het Hof is daarom van oordeel dat E.C.U. aan een vernederende behandeling is onderworpen, in strijd met art. 3 EVRM.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 30-06-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0630JUD005205318

Zaaknummer: 52053/18

Wetsartikelen: EVRM art. 3

RECHTSPRAAK

Dragoni e.a. t. Italië, EHRM 2 juli 2026, nr. 12654/22

Meteen na de geboorte van H. in 2017 is de moeder met een psychose opgenomen. Het blijkt daarna moeilijk voor de biologische moeder en vader om banden met H. op te bouwen, ook omdat H. onder de hoede van de kinderschermingsautoriteiten is gekomen. Ook de grootouders krijgen steeds minder mogelijkheden om contact te hebben met H. Uiteindelijk wordt H. beschikbaar gesteld voor adoptie en worden de familiebanden doorgesneden. Volgens het EHRM waren hiervoor onvoldoende gronden aanwezig en is te weinig gedaan om te zien of de ouders of grootouders toch voor H. hadden kunnen zorgen. Schending van art. 8 EVRM.

H. is in 2017 geboren. Direct na haar geboorte werd eerste klaagster, haar biologische moeder, twee weken opgenomen met een psychose. Het ouderlijk gezag van eerste klaagster en tweede klager, de vader van H., werd opgeschort en H. kwam onder gezag te staan van de kinderschermingsautoriteiten. Uiteindelijk werd een procedure gestart waardoor H. geadopteerd zou kunnen worden door een ander gezin. Tot 2019 vonden er nog bezoeken plaats tussen H., haar biologische ouders en de ouders van eerste klaagster (derde en vierde klagers). In 2019 oordeelde de nationale rechter echter dat de klagers niet in staat zouden zijn om goed voor H. te zorgen. Adoptie werd daarmee mogelijk gemaakt en klagers werd het ouderlijk gezag definitief ontnomen.

Voor het EHRM hebben klagers gesteld dat dit laatste besluit niet in overeenstemming was met art. 8 EVRM. Het Hof stelt vast dat in de eerste weken na de geboorte van H. het contact tussen klagers en H. heel beperkt is geweest. Ook waren er toen weinig mogelijkheden voor klagers om te laten zien dat ze voor H. konden zorgen. In de onderzoeken naar de zorgmogelijkheden is eerste klaagster niet of nauwelijks betrokken. Toch werd in 2019 geoordeeld dat de banden met klagers moesten worden doorgesneden en dat H. geadopteerd moest kunnen worden. Weliswaar is daarbij gekeken naar het belang van H., maar het Hof betwijfelt of de gegeven redenen – die deels zeker relevant waren – wel voldoende waren om

de vergaande besluiten te rechtvaardigen. Daarbij acht het van belang dat in de twee jaar na de geboorte van H. ook maar erg weinig ondersteuning aan de ouders is gegeven en er weinig substantiële gelegenheid was om de banden tussen H. en klagers te versterken. Verder wijst het Hof erop dat in de beoordeling van klagers capaciteiten rekening is gehouden met hun beperkte financiële middelen en het ontbreken van een zelfstandige huisvesting. Er waren minder vergaande mogelijkheden denkbaar geweest om de belangen van H. te beschermen en tegelijkertijd recht te doen aan de eenheid van het biologische gezien. Dit betekent dat de vergaande beslissing van het doorsnijden van banden en het openen van de mogelijkheid van adoptie niet proportioneel was.

Het Hof buigt zich vervolgens over de vergelijkbare klacht van derde en vierde klagers – de grootouders van H. – die stellen dat ook zij voor H. hadden kunnen zorgen. Door die mogelijkheid niet te bieden is art. 8 EVRM geschonden. Het Hof overweegt dat de grootouders tijdens de procedures in de gelegenheid zijn gesteld om contact te hebben met H. Dat contact is in de loop van de tijd steeds verder ingeperkt en klagers hebben weinig tot geen counseling of ondersteuning gekregen. Ook voor hen geldt dat hun recht op respect voor het gezinsleven van art. 8 EVRM is geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD001265422

Zaaknummer: 12654/22

Wetsartikelen: EVRM art. 8

RECHTSPRAAK

Carvalho Marques e.a. t. Portugal, EHRM 7 juli 2026, nrs. 29703/19, 29978/19, 34185/19, 37235/19, 47902/20 en 3708/22

FC Porto, zijn communicatiedirecteur en voorzitter werden tuchtrechtelijk bestraft met boetes en tijdelijke schorsingen wegens publieke uitlatingen waarin zij scheidsrechters en het Portugese arbitragesysteem beschuldigden van partijdigheid, corruptie en wedstrijdmanipulatie. Zij voerden aan dat deze sancties hun vrijheid van meningsuiting schonden. Het EHRM oordeelde dat de meeste uitlatingen ongefundeerde waardeoordelen waren zonder voldoende feitelijke basis en daarom mochten worden bestraft. Voor één uitlating, die slechts de onpartijdigheid van een scheidsrechter bekritiseerde zonder beschuldigingen van corruptie, stelde het Hof echter een schending van artikel 10 EVRM vast, omdat die kritiek binnen de grenzen van het toelaatbare bleef.

De verzoekers waren de Portugese communicatiedirecteur van FC Porto, Francisco José de Carvalho Marques, de voorzitter van de club, Jorge Nuno Pinto da Costa (wiens weduwe de procedure na zijn overlijden in 2025 voortzette), en de vennootschap Futebol Clube do Porto SAD. In een context waarin de prestaties en onpartijdigheid van scheidsrechters veelvuldig ter discussie stonden in de Portugese media, uitten zij via Porto Canal, de clubnieuwsbrief *Dragões Diário* en andere media kritiek op verschillende scheidsrechters. Daarbij suggereerden zij dat bepaalde scheidsrechters ten gunste van Benfica handelden, wedstrijden manipuleerden of betrokken waren bij corruptie, en dat ook de Portugese Scheidsrechterscommissie daarin een rol speelde.

Naar aanleiding van deze uitlatingen werden tegen de verzoekers verschillende tuchtprocedures ingesteld door de Portugese Voetbalbond. Zij kregen geldboetes opgelegd en, in sommige gevallen, een tijdelijke schorsing wegens aantasting van de eer en goede naam van de betrokken scheidsrechters en de Scheidsrechterscommissie. Hoewel het Sportarbitragehof

in één zaak oordeelde dat de uitlatingen niet verder gingen dan kritiek op de technische prestaties van een scheidsrechter, werden uiteindelijk alle sancties bevestigd na verdere procedures voor de Portugese hoogste rechters. Ook de beroepen bij de Centrale Administratieve Rechtbank, waarin de verzoekers verwezen naar de bredere maatschappelijke discussie over de onpartijdigheid van scheidsrechters, werden verworpen.

De verzoekers beriepen zich op art. 10 EVRM. Volgens hen vormden de opgelegde sancties een ongerechtvaardigde beperking van hun vrijheid van meningsuiting. Zij voerden aan dat zij slechts hun mening hadden gegeven over een onderwerp van groot publiek belang en dat hun kritiek steunde op feiten en plaatsvond in een context van hevig maatschappelijk debat.

Omdat alle verzoekschriften betrekking hadden op dezelfde problematiek, behandelde het Hof de zaken gezamenlijk. Het Hof onderzocht of de Portugese autoriteiten een billijk evenwicht hadden gevonden tussen enerzijds de vrijheid van meningsuiting van de verzoekers en anderzijds het recht op bescherming van de eer en goede naam van de betrokken scheidsrechters en de Scheidsrechterscommissie. Het Hof benadrukte dat scheidsrechters in professionele voetbalcompetities onvermijdelijk een publieke rol vervullen. Door hun beslissingen en de grote media-aandacht moeten zij meer kritiek verdragen dan gewone burgers. De uitlatingen hadden bovendien betrekking op hun professionele functioneren en niet op hun privéleven.

Vrijwel alle uitlatingen werden gedaan na wedstrijden tussen Portugese topclubs, waaronder FC Porto en Benfica, via media die aan FC Porto waren gelieerd. De verzoekers begonnen met kritiek op vermeende scheidsrechterlijke fouten. Volgens het Hof is dergelijke kritiek gebruikelijk in het voetbal, waar beslissingen vaak verschillend worden geïnterpreteerd en sterk worden beïnvloed door clubvoorkeuren. De sancties werden echter niet opgelegd wegens die sportieve kritiek, maar wegens de beschuldigingen van corruptie, wedstrijdmanipulatie en – in één zaak – partijdigheid.

De nationale rechters hadden zorgvuldig onderzocht in welke context de uitlatingen waren gedaan en waren tot het oordeel gekomen dat het ging om waardeoordelen zonder voldoende feitelijke grondslag. Volgens de Centrale Administratieve Rechtbank bestaat een duidelijk onderscheid tussen scherpe kritiek op scheidsrechterlijke prestaties en het verspreiden van complottheorieën die het algemene beeld creëren dat scheidsrechters systematisch partijdig of corrupt zijn. Het EHRM onderschreef die beoordeling voor de verzoekschriften nrs. 29978/19, 37235/19, 34185/19, 29703/19 en 3708/22. De gebruikte bewoordingen waren overdreven, speculatief en hyperbolisch en werden niet ondersteund door concrete feiten die de ernstige beschuldigingen van corruptie en wedstrijdvervalsing konden dragen. Het Hof concludeerde daarom dat de Portugese autoriteiten een juiste afweging hadden gemaakt tussen de

betrokken belangen. Voor deze zaken was geen sprake van een schending van art. 10 EVRM.

Voor één van de zaken kwam het Hof echter tot een andere conclusie. De uitspraken van FC Porto betroffen uitsluitend de vermeende gebrek aan onpartijdigheid van één scheidsrechter. Anders dan in de andere zaken werd niet gesuggereerd dat de scheidsrechter was omgekocht of bewust de uitslag van de wedstrijd had gemanipuleerd. Volgens het Hof ging het om een waardeoordeel over de prestaties van een scheidsrechter, een vorm van kritiek die in de voetbalwereld gebruikelijk is en binnen de grenzen van de vrijheid van meningsuiting blijft. Doordat de Portugese hoogste bestuursrechter dit onderscheid niet had onderzocht en de sanctie toch had bevestigd, was art. 10 EVRM geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 07-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD002970319

Zaaknummer: 29703/19, 29978/19, 34185/19, 37235/19, 47902/20 en 3708/22

Wetsartikelen: EVRM art. 10

RECHTSPRAAK

Caldarari t. Moldavië, EHRM 2 juli 2026, nr. 55294/17

In 2011 onderging Lilian, toen acht jaar oud, onder volledige narcose een tandheelkundige operatie. Er ging daarbij iets mis met de inzet van narcosegas, waardoor Lilian in coma raakte. Hoewel hij later bijkwam, is hij uiteindelijk, in 2022, aan de gevolgen van de ingreep overleden. Het EHRM ziet hierin geen schending van art. 2 EVRM in materieel opzicht. Wel oordeelt het dat onvoldoende is gedaan om nationale discussies over de inzet van het narcosegas en eventuele allergie van Lilian te onderzoeken. Zowel het strafrechtelijke als het tuchtrechtelijke onderzoek vertoonde diverse tekortkomingen. Art. 2 EVRM is daardoor wel in procedureel opzicht geschonden.

In november 2011 adviseerde een tandarts dat de zoon van klagster – Lilian, toen acht jaar oud – een tandartsbehandeling zou moeten ondergaan onder volledige narcose. Zodra het narcosemiddel was toegediend daalde Lilians hartslag razendsnel en kreeg hij een hartstilstand. Dit leidde ertoe dat hij verschillende maanden in coma lag en dat hij zware neurologische schade en volledige verlamming heeft opgelopen. Weliswaar kwam hij bij en kon hij op zeker moment thuis zorg krijgen, maar in 2022 overleed hij toch als gevolg van de opgelopen fysieke schade. Naar de toedracht is op verzoek van klagster een strafrechtelijk onderzoek ingesteld, maar dat onderzoek is in 2017 gesloten.

Voor het EHRM heeft klagster gesteld dat sprake was van een schending van art. 3 en 8 EVRM. Gelet op de ernstige consequenties die de narcose heeft gehad en het overlijden van Lilian besluit het Hof echter om de zaak te beoordelen in het licht van art. 2 EVRM. Daarbij acht het relevant dat de operatie in een openbaar ziekenhuis is uitgevoerd, zodat de staat hiervoor verantwoordelijk kan worden gehouden. Gebleken is niet dat er een gebrek aan wetgeving was of dat er structurele tekortkomingen waren in het functioneren van het ziekenhuis. Van een materiële schending van art. 2 EVRM is dan ook niet gebleken. Het Hof onderzoekt verder in detail de manier waarop het nationale onderzoek naar de toedracht heeft plaatsgevonden. Op nationaal niveau is vooral discussie gevoerd over de vraag of het

narcosegas halothaan veilig gebruikt kon worden in het geval van Lilian. Ook was er verschil van mening over de vraag of Lilian aantoonbaar ernstig allergisch was voor dit middel. Volgens het Hof is onvoldoende gedaan om deze materie en een aantal andere vraagpunten verder uit te zoeken. De strafrechtelijke procedure schoot dan ook tekort. Ook een tuchtrechtelijke procedure vertoonde allerlei onzorgvuldigheden en tekortkomingen. Een civiele procedure was misschien voorhanden geweest, maar het EHRM overweegt dat het in het licht van de ineffectiviteit van de strafrechtelijke en tuchtrechtelijke procedures niet redelijk zou zijn om van klaagster te verwachten dat zij ook die procedure zou proberen te benutten. Art. 2 EVRM is dan ook geschonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD005529417

Zaaknummer: 55294/17

Wetsartikelen: EVRM art. 2

RECHTSPRAAK

Barsuk en Gyl t. Oekraïne, EHRM 9 juli 2026, nr. 31582/20

De klagers zijn Oekraïense ingezetenen en Jehovagetuigen. Toen zij van deur tot deur van hun geloof getuigden, zijn zij aangevallen. Volgens klagers hebben de autoriteiten onvoldoende onderzoek gedaan naar de aanval en in het bijzonder de religieuze motieven die achter de aanval schuil zouden gaan. Het EHRM stelt een schending vast van artikel 3 jo. 14 EVRM en van artikel 9 jo. 14 EVRM vanwege het ontoereikende strafrechtelijk onderzoek naar deze motieven, die klagers wel aannemelijk hadden gemaakt.

In 2016 werden beide klagers, Oekraïense ingezetenen en Jehovagetuigen, aangevallen door S toen zij van deur tot deur van hun geloof getuigden. Zij werden, ook nadat zij wegreunden, geschopt en geslagen op verschillende lichaamsdelen. De eerste klager verloor het bewustzijn vanwege de aanval.

S werd vervolgd voor het toebrengen van lichte en gemiddelde verwondingen. De autoriteiten negeerden de verzoeken van klager om S te vervolgen voor strafbare feiten waarbij wordt meegenomen dat het gelijkheidsbeginsel was geschonden of dat letsel was toegebracht vanwege religieuze onverdraagzaamheid. In 2016 werd S, die zich verdedigde met het verweer dat 'plotselinge vijandigheid in hem was opgekomen', veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf. Ook kregen klagers een schadevergoeding toegewezen. Niet bewezen werd geacht dat de aanval religieus gemotiveerd was geweest.

In hoger beroep vernietigde het Regional Court of Appeal van Kharkiv de veroordeling en wees de zaak terug naar de lagere rechtbank omdat die onder meer onvoldoende rekening had gehouden met getuigenverklaringen die de beweringen van S ondersteunden dat hij klagers niet had verwond. Uiteindelijk werd het proces gestaakt op verzoek van S vanwege verjaring. Beroep door klagers tegen deze beslissing had geen effect.

Het Hof merkt op dat niet wordt betwist dat artikel 3 van toepassing is in de voorliggende zaak. Alhoewel de autoriteiten snel een strafrechtelijk onderzoek instelden en afronden, merkt

het Hof op dat de beslissingen van de Regional Court of Appeal tot de beëindiging van de procedure leidde, ondanks dat de zaak redelijk eenvoudig was. Alhoewel het lastig was voor de autoriteiten om de beweegreden van S vast te stellen, hadden klagers gelijk aangegeven dat zij vanwege hun religie waren aangevallen en droegen zij ook verwant bewijs aan. Desondanks deden de autoriteiten geen moeite om de motieven te onderzoeken, terwijl de klagers wel hun beschuldigingen hadden onderbouwd. Het Hof voegt toe dat het in een eerder uitspraak reeds heeft vastgesteld dat een geaccepteerd verweer van de dader onder de vlag van ‘plotselinge vijandigheid’ in het licht van onderbouwde beschuldigingen van een religieus motief tot een schending van artikel 3 jo. 14 EVRM kan leiden. Dit is ook in de voorliggende zaak het geval en bovendien kan het zo zijn dat de daders verschillende motieven hebben. Het Hof stelt een schending vast van artikel 3 jo. artikel 14 EVRM.

Met betrekking tot artikel 9 EVRM merkt het Hof op dat de autoriteiten werden geconfronteerd met *prima facie* aanwijzingen dat er religieuze motieven achter het geweld schuil gingen en dat klagers werden aangevallen terwijl zij hun artikel 9-rechten uitoefenden, waardoor de positieve verplichtingen onder artikel 9 van toepassing waren. Aangezien er geen effectief onderzoek is gedaan naar de motieven heeft er ook een schending van artikel 9 jo. artikel 14 EVRM plaatsgevonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 09-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0709JUD003158220

Zaaknummer: 31582/20

Wetsartikelen: EVRM, art. 3, EVRM, art. 9 en EVRM, art. 14

RECHTSPRAAK

Allabed t. Denemarken, EHRM 7 juli 2026, nr. 14983/25

Een Syrische vluchteling die sinds 2013 legaal in Denemarken verbleef, werd veroordeeld tot twee jaar en zes maanden gevangenisstraf wegens grootschalig witwassen van opbrengsten uit de georganiseerde drugshandel. De nationale rechters koppelden aan de veroordeling een uitzetting met een inreisverbod van zes jaar. Het EHRM oordeelt dat geen schending van art. 8 EVRM voorligt. De Deense rechters hebben de proportionaliteit zorgvuldig beoordeeld, rekening houdend met de ernst van de feiten, de beperkte integratie van verzoeker, zijn gezinsleven en het tijdelijke karakter van het inreisverbod. Anders dan in Sharafane was terugkeer na afloop daarvan niet louter theoretisch.

De verzoeker, een Syrische onderdaan, kwam in 2013 op 39-jarige leeftijd als erkend vluchteling naar Denemarken. Een jaar later vervoegden zijn echtgenote en zeven kinderen hem via gezinshereniging. Hij had geen strafrechtelijk verleden.

In 2023 werd hij veroordeeld wegens veertien bijzonder ernstige feiten van witwassen en heling. De feiten hadden betrekking op het witwassen van ongeveer 10 miljoen Deense kronen afkomstig uit de georganiseerde drugshandel. Hij kreeg uiteindelijk een gevangenisstraf van twee jaar en zes maanden. De Deense rechter beval daarnaast zijn uitzetting, gekoppeld aan een inreisverbod van zes jaar. De verzoeker voerde aan dat deze maatregel een disproportionele inmenging vormde in zijn recht op eerbiediging van zijn privé- en gezinsleven (art. 8 EVRM), mede omdat Syriërs in de praktijk nauwelijks een visum voor Denemarken kunnen verkrijgen, zodat een tijdelijk inreisverbod volgens hem neerkwam op een feitelijk permanent verbod.

Het Hof stelt vast dat de uitzetting een inmenging vormt in het privé- en gezinsleven van de verzoeker, maar dat deze bij wet is voorzien en het legitieme doel nastreeft om criminaliteit te voorkomen. Vervolgens onderzoekt het Hof of de maatregel proportioneel is. Het oordeelt dat de Deense rechters de criteria uit de rechtspraak (*Üner* en *Maslov*) zorgvuldig hebben

toegepast. Zij hechtten terecht veel gewicht aan de uitzonderlijke ernst van de witwasfeiten, het aanzienlijke recidiverisico en het feit dat de verzoeker pas op volwassen leeftijd naar Denemarken was gekomen, slechts acht en een half jaar legaal had verbleven en beperkt geïntegreerd was. Daartegenover stonden weliswaar sterke gezinsbanden in Denemarken, maar de nationale rechters hadden ook onderzocht dat zijn echtgenote eveneens Syrisch was, dat de minderjarige kinderen zich konden aanpassen aan Syrië en dat gezinscontact ook op andere manieren kon worden onderhouden.

Het Hof besteedt bijzondere aandacht aan het tijdelijke karakter van het inreisverbod. Anders dan in *Sharafane t. Denemarken* acht het Hof de mogelijkheid dat de verzoeker na afloop van het inreisverbod via gezinshereniging opnieuw toegang tot Denemarken kan verkrijgen niet louter theoretisch. Daarom kon het tijdelijke karakter van het inreisverbod wel degelijk bijdragen tot de proportionaliteit van de uitzetting. Het Hof merkt wel op dat de recente Deense wijziging van de visumregels, ingevoerd na *Sharafane*, op deze verzoeker niet van toepassing is omdat hij als volwassene naar Denemarken kwam, en plaatst bovendien enkele kritische kanttekeningen bij de praktische betekenis van die nieuwe regeling. Uiteindelijk besluit het Hof unaniem dat de nationale rechters relevante en voldoende redenen hebben gegeven en dat geen schending van art. 8 EVRM heeft plaatsgevonden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 07-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD001498325

Zaaknummer: 14983/25

Wetsartikelen: EVRM, art. 8

RECHTSPRAAK

Al Nashiri t. Litouwen, EHRM 7 juli 2026, nr. 31908/22

De verzoeker wordt vastgehouden in Guantánamo Bay en wordt door een Amerikaanse militaire commissie vervolgd. Volgens het Hof verbleef hij meer dan vijf maanden in een geheime CIA-detentiefaciliteit in Litouwen, met kennis en medewerking van de autoriteiten. Bovendien hadden zij de overbrenging van Al Nashiri vanuit Litouwen mogelijk gemaakt, terwijl er een reëel risico bestond dat hij in de VS zou worden berecht zonder een eerlijk proces en dat hij de doodstraf zou kunnen krijgen. Het besluit tot een schending van art. 6 en 8 EVRM, en art. 2 en 3 EVRM samen gelezen met art. 1 van Protocol 6.

De verzoeker, Al Nashiri, is een Saoedisch staatsburger van Jemenitische afkomst, geboren in 1965. Hij wordt momenteel vastgehouden in de detentiefaciliteit op de Amerikaanse marinebasis Guantánamo Bay op Cuba. Hij wordt ervan verdacht betrokken te zijn geweest bij de bomaanslagen op het Amerikaanse marineschip USS Cole in de haven van Aden (Jemen) in 2000 en op de Franse olietanker MV Limburg in de Golf van Aden in 2002. In 2011 hebben Amerikaanse militaire aanklagers tegen hem een aanklacht ingediend waarop de doodstraf staat. Zijn proces zou in juni 2026 van start gaan.

Na de aanslagen van 11 september 2001 zette de CIA een programma op voor de geheime detentie en ondervraging van terreurverdachten in buitenlandse detentiecentra. Al Nashiri werd in oktober 2002 in Dubai gearresteerd en vervolgens overgebracht naar geheime CIA-detentiecentra, onder meer in Polen en Roemenië, voordat hij in september 2006 naar Guantánamo Bay werd overgebracht. Deze feiten waren reeds vastgesteld in eerdere arresten van het EHRM. In de onderhavige zaak stelde Al Nashiri dat hij tussen oktober 2005 en maart 2006 ook was vastgehouden in een geheime CIA-locatie in Litouwen, met de codenaam "Detention Site Violet".

Hij voerde aan dat hij sinds zijn arrestatie geen enkel contact met de buitenwereld had gehad,

behalve met CIA-onderzoekers, personeel van Guantánamo Bay en zijn advocaten. Bovendien mocht hij zich niet publiek uitlaten over zijn geheime detentie, de overbrengingen, de mishandelingen en de foltering waaraan hij was onderworpen. In 2012 stelde een deskundige vast dat Al Nashiri leed aan een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Volgens het deskundigenrapport was hij "onherstelbaar beschadigd door foltering" en behoorde hij tot de zwaarst getraumatiseerde personen die de deskundige ooit had onderzocht. In februari 2014 werd in Litouwen een strafrechtelijk onderzoek geopend naar de betrokkenheid van Litouwen bij het CIA-programma voor geheime detentie. Dat onderzoek loopt nog steeds. Alle pogingen van Al Nashiri om in die procedure als slachtoffer te worden erkend, zijn afgewezen; de meest recente afwijzing dateert van december 2021.

Voor het EHRM voerde Al Nashiri aan dat Litouwen de CIA had toegestaan hem op Litouws grondgebied geheim vast te houden en hem bloot te stellen aan foltering, andere vormen van lichamelijke en geestelijke mishandeling en volledige afzondering, waardoor hij langdurig van zijn familie werd gescheiden. Daarnaast klaagde hij erover dat Litouwen zijn overbrenging naar andere landen had toegestaan, waardoor hij werd blootgesteld aan verdere willekeurige detentie, mishandeling, een flagrante schending van zijn recht op een eerlijk proces en het risico op de doodstraf. Ten slotte stelde hij dat Litouwen had nagelaten een snel, doeltreffend en grondig onderzoek naar zijn klachten uit te voeren.

Het Hof stelde allereerst vast dat de feiten onder de rechtsmacht van Litouwen vielen en dat de verantwoordelijkheid van Litouwen op grond van het EVRM in het geding was. Op basis van alle beschikbare informatie achtte het Hof bewezen dat de Litouwse autoriteiten tussen 17 of 18 februari 2005 en 25 maart 2006 een geheime CIA-detentiefaciliteit op hun grondgebied hadden gehuisvest en dat Al Nashiri daar daadwerkelijk in het geheim werd vastgehouden.

Voorts oordeelde het Hof dat de Litouwse autoriteiten op de hoogte moesten zijn geweest van de activiteiten van de CIA in Litouwen en daarmee hadden samengewerkt, waardoor Al Nashiri werd blootgesteld aan een ernstig risico op schending van zijn door het EVRM gewaarborgde rechten.

Het Hof merkte echter op dat de Werkgroep inzake Willekeurige Detentie van de Verenigde Naties in 2022 reeds uitspraak had gedaan over een aantal van dezelfde klachten. Daarom werden de klachten op grond van art. 3, 5 en 13 EVRM niet-ontvankelijk verklaard.

De overige klachten werden wel inhoudelijk beoordeeld. Het Hof stelde vast dat art. 8 EVRM was geschonden omdat Al Nashiri tijdens zijn geheime detentie volledig van de buitenwereld en van zijn familie was afgesneden; art. 6, lid 1 EVRM was geschonden omdat Litouwen had meegewerkt aan zijn overbrenging naar de Verenigde Staten, terwijl voorzienbaar was dat hij

daar geen eerlijk proces zou krijgen voor een militaire commissie; art. 2 en 3 EVRM, gelezen in samenhang met art. 1 van Protocol 6, waren geschonden omdat Litouwen had meegewerkt aan zijn overbrenging naar de rechtsmacht van de Amerikaanse militaire commissie, waar hij wordt vervolgd voor feiten waarop de doodstraf staat.

Bij zijn beoordeling verwees het Hof naar de beginselen die het reeds had ontwikkeld in zeven vergelijkbare zaken: *El-Masri t. "de voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië"* (2012), *Al Nashiri t. Polen en Husayn (Abu Zubaydah) t. Polen* (2014), *Nasr en Ghali t. Italië* (2016), *Al Nashiri t. Roemenië en Abu Zubaydah t. Litouwen* (2018), en *Al-Hawsawi t. Litouwen* (2024). Het bevestigde, met toepassing van art. 46 EVRM, de aanbevelingen uit zijn eerdere rechtspraak. In het bijzonder dient de Litouwse regering zich ervoor in te spannen van de Amerikaanse autoriteiten de garantie te verkrijgen dat de heer Al Nashiri niet aan de doodstraf zal worden onderworpen.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 07-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0707JUD003190822

Zaaknummer: 31908/22

Wetsartikelen: EVRM art. 2, EVRM art. 3, EVRM art. 6, EVRM art. 8 en EVRM Zesde Protocol art. 1

RECHTSPRAAK

A.P. en R.P. t. Polen, EHRM 2 juli 2026, nr. 1298/19

A.P. is de moeder van R.P. Beiden hebben de Poolse nationaliteit. In R.P.'s geboortecertificaat staat E.K., ook een vrouw, als 'ouder' van R.P. geregistreerd. Vanwege de nauwe banden met Polen wil het gezin dat R.P.'s geboortecertificaat ook daar wordt erkend, zodat R.P. Poolse identiteitsdocumenten kan krijgen. Dat wordt geweigerd omdat het gezin geen 'traditioneel' gezin is met een man en een vrouw als ouders. Gelet op die reden, en rekening houdend met de vergaand nadelige consequenties voor R.P., oordeelt het Hof dat zowel art. 8 als art. 14 EVRM door de weigering zijn geschonden.

Eerste klaagster is de moeder van tweede klager. Zij heeft een relatie met E.K., een vrouw van Poolse herkomst. Het gezin woont samen in het Verenigd Koninkrijk. In het Britse geboortecertificaat van tweede klager staat eerste klaagster als zijn moeder geregistreerd en E.K. als 'ouder' ('parent'). Op zeker moment wilden klagers dat het geboortecertificaat ook in Polen zou worden geregistreerd, maar dit werd geweigerd omdat een kind naar Pools recht alleen een moeder en een vader kan hebben. Daardoor was het niet mogelijk om twee vrouwen als ouders van het kind aan te merken. Hierover hebben klagers geprocedeerd, maar zonder succes.

Voor het EHRM hebben klagers gesteld dat art. 8 jo. 14 EVRM zijn geschonden vanwege de weigering om het Britse geboortecertificaat te registreren. Duidelijk is dat tweede klager de Poolse nationaliteit heeft gekregen bij zijn geboorte, zodat hij er recht op had om de juiste identiteitsdocumenten ook in Polen te krijgen. Het Hof stelt vast dat dit is geweigerd op basis van gronden die in essentie de seksuele oriëntatie van de ouders betroffen. In de motivering van de afwijzing van hun verzoek is verwezen naar het traditionele gezin, dat bestaat uit een man en een vrouw. Daarnaast wijst het Hof erop dat de gevolgen voor klagers privéleven van de weigering zijn geboortecertificaat te registreren aanzienlijk waren, omdat hij daardoor geen Poolse identiteitsdocumenten en ook geen BSN kon krijgen. Daardoor was er een zodanige verwevenheid van de weigering met klagers privé- en gezinsleven dat art. 8 EVRM van

toepassing is, zowel vanwege de gegeven redenen als vanwege de consequenties van de weigering.

Het EHRM oordeelt dat het gezinsleven niet is geschonden, omdat de praktische moeilijkheden die het gevolg waren van de weigering geen sterk nadelige gevolgen hadden voor de mogelijkheid om een normaal gezinsleven te leiden.

Dit is anders voor art. 8 EVRM waar het het privéleven betreft. De weigering had een aanmerkelijke impact op tweede klagers persoonlijke identiteit. Hoewel hij zich Pools voelt, zijn beide ouders Pools zijn, hij thuis Pools spreekt en het hebben van banden met Polen belangrijk voor hem zijn, kan klager geen Poolse documenten krijgen. Dit levert ook een situatie van juridische onzekerheid op. De nationale autoriteiten hebben bij hun weigering bovendien onvoldoende rekening gehouden met het belang van het kind. Zij hebben formeel en automatisch geconcludeerd dat er in dit geval geen vader was en hebben niet nagedacht over de eventuele registratie van een geboortemoeder. Er was ook geen effectief rechtsmiddel of ander mechanisme voorhanden waardoor de relatie tussen klagers kon worden erkend, ook al was duidelijk dat eerste klaagster de biologische moeder was van tweede klager. Art. 8 EVRM is daardoor geschonden.

Het EHRM gaat vervolgens nog afzonderlijk in op de discriminatieklacht onder art. 8 jo. 14 EVRM. Het overweegt dat klagers zich in een vergelijkbare situatie bevonden als een stel van verschillend geslacht dat in Polen het geboortecertificaat wil laten registreren. Hoewel ook hier geen sprake is van discriminatie ten aanzien van het recht op gezinsleven, is dat anders bij het privéleven. Ook hier is geen sprake geweest van een betekenisvolle beoordeling van de belangen van het kind en van de gevolgen van de weigering van de registratie. Daarbij is ook gebleken dat het verschil in behandeling uitsluitend gelegen was in het feit dat eerste klaagster en E.K. van gelijk geslacht waren en in hun homoseksuele relatie. Art. 8 jo. 14 EVRM zijn dan ook geschonden.

Opmerking van de redactie: op 2 juni 2026 gaf het EHRM een niet-ontvankelijkheidsbeslissing in een sterk vergelijkbare zaak, namelijk *A.D.-K. e.a. t. Polen* (nr. 30806/15, ECLI:CE:ECHR:2026:0602DEC003080615). In die zaak was echter niet duidelijk of het kind daadwerkelijk de Poolse nationaliteit had. Het gezin woonde bovendien in het Verenigd Koninkrijk, waar een correct geboortecertificaat was afgegeven, en had geen plannen om naar Polen te verhuizen. Er was dan ook geen aanleiding om aan te nemen dat het privé- en gezinsleven van ouders en kind daar zo ernstig was geschaad dat de zaak ten gronde beoordeeld moest worden.

Instantie: Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Datum uitspraak: 02-07-2026

ECLI: ECLI:CE:ECHR:2026:0702JUD000129819

Zaaknummer: 1298/19

Wetsartikelen: EVRM art. 8 en EVRM art. 14